

ГОЛОВНЕ В ЗАКОНІ ПРО ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ В ШКОЛАХ

Вперше визначено термін:

Булінг – це моральне або фізичне насильство, агресія в будь-якій формі з метою викликати страх, тривогу і підпорядкувати людину своїм інтересам.

Відповідно
до закону №8584

Передбачено відповідальність за знущання:

Моральне
або фізичне
насильство,
агресія

Штраф
340 – 850 грн

Дії з осо-
бливою
жорстокістю,
повторне
порушення

Штраф
1700 –
3400 грн

Прихо-
вування
вчителем
факту
цькування

Штраф
850 –
1700 грн

За вчинення правопо-
рушення неповнолітніми
віком до 16 років –
штраф сплачують
батьки

Центр
громадського моніторингу
та контролю

ХТО І ЯК ВІДПОВІДАТИМЕ ЗА БУЛІНГ В УКРАЇНІ?

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типові ознаки булінгу (цькування):

- **систематичність** (повторюваність) діяння
- **наявність сторін** – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності)
- **дії або бездіяльність кривдника**, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого

Відповідальність згідно статті 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення

- **штраф** від 50 до 200 мінімумів доходів громадян (від 850 до 3 400 гривень)
- **громадські роботи** від 20 до 60 годин
- **виправні роботи** на строк до одного місяця з відрахуванням до 20 % заробітку

Хто несе відповідальність?

- **діти, які досягли 16 років**
- **батьки** або особи, які їх замінюють у випадку, коли дитина, яка вчинила булінг, не досягла 16 років
- **керівник закладу освіти** у разі неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування)
- **учасники освітнього процесу**

Національна дитяча «гаряча» лінія
116 111 (з мобільного) або 0 800 500 225 (зі стаціонарного)
Анонімно. Безкоштовно. Конфіденційно.

Протидія булінгу

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Адміністративна відповідальність:

- Штраф 850-1700 грн або від 20 до 40 год громадських робіт
- групою осіб або повторно (протягом року) – штраф 1700-3400 грн або від 40 до 60 год громадських робіт

вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком 14-16 років – штраф на батьків 850-1700 грн або від 20 до 40 год громадських робіт

- вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком 14-16 років групою осіб або повторно – штраф на батьків 1700-3400 грн або від 40 до 60 год громадських робіт
- неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції про випадки булінгу – штраф 850-1700 грн або 1 міс. виправних робіт з відрахуванням до 20% заробітку

Механізми протидії:

Засновник закладу освіти здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу;

Керівник закладу освіти:

- розробляє, затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу;
- розглядає заяви про випадки булінгу та видає рішення про проведення розслідування;
- скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу та вживає відповідних заходів реагування

Педагогічні працівники зобов'язані:

- повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу, свідком якого вони були особисто або отримали інформацію від інших осіб;
- вживати невідкладних заходів для припинення булінгу

Освітній омбудсмен

має право здійснювати перевірку заяв про випадки булінгу, повноту та своєчасність заходів реагування на такі випадки з боку педагогічних працівників, керівництва та засновника навчального закладу

ЩО ТАКЕ БУЛІНГ?

Булінг (bullying, від англ. bully – хуліган, забіяка) – це агресивна і вкрай неприємна свідомо поведінка однієї дитини або групи дітей стосовно іншої дитини, що супроводжується регулярним фізичним і психологічним тиском.

Види булінгу:

- **фізичний:** штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, «сканування» тіла, нанесення тілесних ушкоджень;
 - **економічний:** крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей;
 - **психологічний:** принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміка обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж;
 - **сексуальний:** принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти;
 - **кібербулінг:** приниження за допомогою мобільних телефонів, інтернету, інших електронних пристроїв.
- 67%** дітей стикалися з булінгом в школах в тих чи інших проявах*

*За даними дослідженням UNICEF Ukraine www.stopbullying.com.ua/adults/statistics

ЯКЩО ВАША ДИТИНА СТАЛА ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ

- Зберігайте спокій, будьте терплячими, не потрібно тиснути на дитину;
 - Поговоріть з дитиною, дайте їй зрозуміти, що ви не звинувачуєте її в ситуації, що склалася, готові її вислухати і допомогти;
 - Запитайте, яка саме допомога може знадобитися дитині, запропонуйте свій варіант вирішення ситуації;
 - Поясніть дитині, до кого вона може звернутися за допомогою у разі цькування (психолог, вчителі, керівництво школи, старші учні, батьки інших дітей, охорона);
 - Повідомте керівництво навчального закладу про ситуацію, що склалася, і вимагайте належного її урегулювання;
 - Підтримайте дитину в налагодженні стосунків з однолітками та підготуйте її до того, що вирішення проблеми булінгу може зайняти деякий час.
- У разі, якщо вирішити ситуацію з булінгом на рівні школи не вдається – повідомте поліцію! Захистіть свою дитину від цькування!**

ЯКЩО ВИ СТАЛИ СВІДКОМ БУЛІНГУ

- Втрутитися і припинити цькування – булінг не слід ігнорувати;
- Зайняти нейтральну позицію в суперечці – обидві сторони конфлікту потребують допомоги, запропонувати дітям самостійно вирішити конфлікт;
- Пояснити, які саме дії Ви вважаєте булінгом і чому їх варто припинити;
- Уникати в спілкуванні слів «жертва» та «агресор», аби запобігти тавруванню і розподілу ролей;
- Повідомити керівництво навчального закладу про ситуацію, що склалася і вимагати вжити заходів щодо припинення цькування.

Пам'ятайте, що ситуації з фізичним насильством потребують негайного втручання!

ЯК ПРОТИДІЯТИ БУЛІНГУ?

БУЛІНГ – ЦЕ:

агресивно і вкрай неприємна свідома поведінка однієї дитини або групи дітей стосовно іншої дитини, що супроводжується регулярним фізичним і психологічним тиском.

Види булінгу:

- **фізичний:** штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних ушкоджень;
- **економічний:** крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей;
- **психологічний:** принизливі погляди, жести, образливі рухи

< **БУЛІНГ – ЦЕ:**

- < **ЯКЩО ВАША ДИТИНА СТАЛА ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ**
- < **ЯКЩО ВИ СТАЛИ СВІДКОМ БУЛІНГУ**
- < **ЯКЩО ВАША ДИТИНА АГРЕСОР**
- < **ДЕ ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ?**
- < **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ**

ЯК ПРОТИДІЯТИ БУЛІНГУ? (<http://pravo.minjust.gov.ua/>)